

หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
เรื่อง การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน (ตามหลัก 3 R)

จำนวน 6 ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

*****

ความเป็นมา

ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนของประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทย มายาวนานไม่ว่าจะเป็นปริมาณการผลิตขยะที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถานการณ์ขยะมูลฝอยในปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอย ถึง 26.77 ล้านตัน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพียง 7.2 ล้านตันที่เหลือเป็นการ กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียง 5.1 ล้านตัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชน โดยขยะ ชุมชนที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกตามองค์ประกอบได้ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะย่อย สลาย ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป โดยขยะแต่ละประเภทจะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการ อันประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ภายใต้หลักการ การลดปริมาณขยะและการใช้ซ้ำ (Reduce and Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) การผลิตพลังงาน (Energy Recovery) และการกำจัดขั้นตอนสุดท้าย (Final Disposal)

หลักการของหลักสูตร

1. ยึดชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้จากสภาพปัญหาและทรัพยากรที่มีอยู่จริงในชุมชน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและยั่งยืน
2. บูรณาการความรู้และการปฏิบัติจริง เน้นการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น การคัดแยกขยะ การลดขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการจัดการขยะ อินทรีย์
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่าย เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และดำเนิน กิจกรรม
4. ปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งสร้างค่านิยมและพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการสร้างขยะ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
5. มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมแนวทางการจัดการขยะตามหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) และการใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล เพื่อคุณภาพ ชีวิตที่ดีของคนในชุมชนปัจจุบันและอนาคต

จุดมุ่งหมาย

มุ่งพัฒนาให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามหลัก 3R สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง และรู้จักวิธีการการนำขยะกลับมาใช้ใหม่และรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

ระยะเวลา จำนวน 6 ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง

- ภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.	1. ความหมายและ ประเภทของขยะ	1. เพื่อให้ทราบความ หมายและ ประเภท ของขยะ	1. ความหมายและประเภท ของขยะ	-บรรยายให้ ความรู้	1	
2.	2. ความสำคัญการ บริหารจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมใน ชุมชน (ตามหลัก 3R)	2. เพื่อให้ผู้เรียนบอก ความสำคัญ การบริหาร จัดการขยะและ สิ่งแวดล้อมในชุมชน ตามหลัก 3R ได้	2. ความสำคัญการบริหาร จัดการขยะ และสิ่งแวดล้อม ในชุมชนตามหลัก 3R ได้ 1. R1 = Reduce (ลดการใช้) 2. R2 = Reuse (การใช้ซ้ำ) 3. R3 = Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่)		1	
3.	3. สภาพปัญหา และการ แก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับ ขยะและ สิ่งแวดล้อม ในชุมชน (ตาม หลัก 3R)	3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สภาพปัญหา และการแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับขยะและ สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของตนเอง	3. สาเหตุสภาพปัญหาและ การแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับขยะ และสิ่งแวดล้อม ในชุมชน ตามหลัก 3 ข. 1. ใช้น้อย 2. ใช้ซ้ำ 3. นำกลับมาใช้ใหม่	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	1	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4.	4. กระบวนการ/ วิธีการ การนำขยะ กลับมาใช้ ใหม่	4. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก วิธีการการนำขยะ กลับมาใช้ใหม่และรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน	4. กระบวนการ/วิธีการ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ - การคัดแยกขยะประเภท ต่างๆ - การทำขยะหลุมเปียก - การทำวัสดุเหลือใช้ นำกลับ เข้าสู่ กระบวนการผลิตใหม่ เป็นสินค้าชนิดต่างๆได้	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม - สาธิต - ฝึกปฏิบัติ	1	2

สื่อการเรียนรู้

- 7.1 ศึกษาจากเอกสาร
- 7.2 ใบความรู้/ภาพประกอบ
- 7.3 แหล่งเรียนรู้
- 7.4 สื่ออินเทอร์เน็ต

การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(.....)

เจ้าหน้าที่งานการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร

(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....